

FGU portfolio

- Skabeloner og støtte

Formål

Dette materiale indeholder forskellige opgaver og ikke mindst skabeloner til faget dansk på FGU.

OBS: For at gøre skabelonerne tilgængelige for alle er kompatible med Microsoft Word og med OpenOffice pakken. OpenOffice er gratis og kan downloades her: <https://www.openoffice.org/>

Formålet med materialet er, at det skal støtte eleverne i deres arbejde henimod tilblivelsen af et eller flere produkter til deres Præsentationsportfolio. Skabelonerne i materialet skal gøre det nemt for eleverne at synliggøre deres progression og læring. Samt kvalificere deres færdige produkt og understøtte de tanker, de har gjort sig om produktet løbende.

På den måde beskæftiger materialet sig primært med de læringsprocessor, der forgår *under* et givent undervisningsarbejde.

Dog kræver materialet selvfølgelig, at en lærer sætter sig ind i det og fortager nogle valg for eleverne fx hvilken genre, de skal arbejde med, og på hvilket niveau. De mest selvhjulpne elever kan givetvis arbejde med materialet på egen hånd, men læreren bør vise eleverne, hvordan materialets hjemmeside fungerer. Og hvis der er brug for det printe eventuelle arbejdsark, som materialet måtte indeholde. Derudover kræver materialet kun en computer eller eventuelt en telefon. Og så selvfølgelig internetadgang.

Som tidligere nævnt lægger materialet op til, at eleverne får udarbejdet et produkt, der lever op til kravene for deres præstationsportfolio.

Bedømmelseskriterierne for dansk jf. lærerplanen er:

G-niveau	E-niveau	D-niveau
Eleven kan:		
<ul style="list-style-type: none">gå i dialog om elevens dokumentationfinde genretrækdemonstrere relevant brug af faglige begreber, lytte aktivt og indgå i en samtaleudtrykke sig forståeligt.	<ul style="list-style-type: none">gå i faglig dialog om elevens dokumentationanalysere en tekstudtrykke sig med korrekte fagtermerlytte aktivt og argumentere for holdninger og meninger.	<ul style="list-style-type: none">gå i reflekteret faglig dialog om dokumentationenperspektivere, analysere og fortolke de valgte tekstergøre rede for teksternes genre, indhold og form og argumentere med belæg i teksten.
Indholdet i dokumentationen skal være varieret og svare til de faglige mål på G-niveau.	Indholdet i dokumentationen skal være varieret og svare til de faglige mål på E-niveau.	Indholdet i dokumentationen skal være varieret og svare til de faglige mål på D-niveau.

Find eventuelt hele prøvevejledningen her:

<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/fgu/2019/maj/190510-proevevejledning-dansk.pdf>

I det følgende kan du lære mere om, hvordan materialets hjemmeside er bygget op og fungerer.

Materialets 8 genrer

Materialet beskæftiger sig med 8 genrer indenfor danskfaget.

Da danskfaget på FGU er praksisrettet, vil de forskellige opgaver kunne bruges samlet, fx ved værkstedsundervisning, men også enkeltvis afhængigt af elevens valg af linje.

Materialet tager, ligesom forståelsen af danskfaget på FGU, afsæt i det udvidede tekstbegreb. Opgaverne i materialet er altså ikke begrænset til at omfatte en bestemt udtryksform.

Alle elevtekster på hjemmesiden kan blive læst op. Der er ordforklaringer til en lang række ord og begreber. Disse kan også blive læst op.

Genreerne er:

- Vejledning.
- Ansøgning.
- CV.
- Eventyr.
- Nyhedsartikel.
- Læserbrev.
- Portrætartikel.
- Logbog.

De 8 genrer finder du på materialets startside: fguportfolio.dk

Genrer og skabeloner til brug i dansk

Vejledning

Her finder du materiale og opgaver til genren *Vejledning*.

Ansøgning

Her finder du materiale og opgaver til genren *Ansøgning*.

CV

Her finder du materiale og opgaver til genren *CV*.

Eventyr

Her finder du materiale og opgaver til genren *Eventyr*.

Nyhedsartikel

Her finder du materiale og opgaver til genren *Nyhedsartikel*.

Læserbrev

Her finder du materiale og opgaver til genren *Læserbrev*.

Portrætartikel

Her finder du materiale og opgaver til genren *Portrætartikel*.

Logbog

Her finder du materiale og opgaver til genren *Logbog*.

Undersider

Hver genre har sin egen underside med en række afsnit.

Introduktionstekst og -video

Under den øverste bjælke er der til venstre en introduktionstekst, og til højre er der en kort video. Disse giver en introduktion til genren, dens formål og anvendelse.

Herunder ses et eksempel på introtekst og - video fra undersiden om at skrive en "Vejledning".

På denne side kommer du til at arbejde med genren vejledning. Du skal lære om formålet med at skrive en vejledning, og om strukturen i en vejledning. Du skal lære om det typisk sproglige ved en vejledning, så du selv kan lave en vejledning, som andre kan bruge.

Sådan gør du: Start med at se filmen. Læs eller lyt til teksterne under "Kom godt i gang", inden du går i gang med opgaver længere nede på siden.

Opgave: Der er to niveauer af den samme afsluttende opgave. Aftal med din lærer, hvilken af opgaverne som du skal lave.

Skabeloner: Der er en skabelon nederst, som du kan bruge til at skrive din vejledningsopgave. Der er to skabeloner, én til hvert opgaveniveau.

Gennemgående afsnit

Hver genres underside er delt op i tre afsnit:

- Kom godt i gang.
- Opgaver.
- Værktøjskasse.

Kom godt i gang

Under punktet "Kom godt i gang" står nogle tekster, der beskriver genren og de typiske genretræk, herunder sproglige.

Teksterne i materialet kan "rulles" ud ved at trykke på overskriften fx "Hvad er en ansøgning".

Herunder ses et eksempel på dette fra undersiden om at skrive en "Ansøgning".

+ Hvad er en ansøgning?

+ Hvad er en kompetence?

+ Sådan skriver du din ansøgning

Værktøjskasse

- Layout og huskeliste til ansøgning
- Den simple kommunikationsmodel
- Den udvidede kommunikationsmodel
- Eksempler på *Ansøgning*
- Eksempler på *Ansøgning*
- Ansøgning Peter
- Ansøgning Sofie

Opgaver

Efter afsnittet "Kom godt i gang" kommer der et afsnit med "Opgaver".

Opgaverne er på niveauerne G-D.

Hvert niveau består af en eller flere opgaver og en layoutskabelon, som eleven kan skrive sin opgave ind i.

Skabelonen indeholder de punkter og elementer, som kræves i den pågældende genre og på det pågældende niveau. Desuden vil der i skabelonerne lægges op til, at eleverne skriver en følgetekst, hvor de analyserer deres egen opgave.

Ved at anvende skabelonen, bliver eleven guidet igennem skriveprocessen og får en særligt designet ramme at arbejde indenfor. Det er selvfølgelig muligt for de elever, der foretrækker det, selv at lave et layout til opgavebesvarelsen eller vælge et andet medie, qua det udvidede tekstbegreb.

Herunder ses et eksempel på opgaverne på undersiden til "Læserbrev". Igen skal man trykke på overskrifterne for at rulle beskrivelsen af opgaven ud. De sorte blokke, er der, hvor eleverne kan finde og downloade skabeloner til de enkelte opgaver.

OPGAVER

+ Opgave G niveau

↓ Hent WORD skabelon for læserbrev til niveau G

↓ Hent Openoffice skabelon for læserbrev til niveau G

+ Opgave E og D niveau

↓ Hent WORD skabelon for læserbrev til niveau E og D

↓ Hent Openoffice skabelon for læserbrev til niveau E og D

I forbindelse med nogle af genrerne kan der, ud over opgaverne på G-D niveau, også ligge indledende øvelser, eksempelttekster, mål mm. under afsnittet opgaver.

Værktøjskasse

Yderst til højre under "kom godt i gang" er der en menu med navnet "værktøjskasse". Her findes mere uddybende metatekster, eksempler, modeller, ordforklaringer mm.

Herunder ses et eksempel på en "værktøjskasse" fra undersiden om genren "CV".

KOM GODT I GANG

+ **Hvad er et CV?**

+ **Hvad er formålet med et CV?**

+ **Hvordan ser et CV ud?**

Værktøjskasse

- Oversigt CV
- Den simple kommunikationsm...
- Den udvidede kommunikationsr...
- Se eksempel på CV (Peter)
- Se eksempel på CV (Sofie)
- Andre eksempler på CV

Liste over hjælpeværktøjer

Skabelon

Eleven vælger den skabelon, der skal arbejdes med.

- Til hver genre er der udarbejdet en skabelonen i to niveauer, der svarer til hhv. G og D-niveau.
- Eleven vælger den ønskede skabelon på det ønskede niveau.
- Herefter downloader eleven skabelonen fra hjemmesiden til sin egen computer.

Film og lyd

Eleven kan vælge:

- At se film om den valgte genre.
- At lytte i stedet for at læse.
- At arbejde med det udvidede tekstbegreb og fx producere film i stedet for at skrive.

Andre hjælpeværktøjer

- På hver genres underside vil der, i værktøjskassen eller i forbindelse med opgaveskabelonerne, være eksempler på, hvordan de forskellige genrer tager sig ud i virkeligheden.
- Svære ord bliver forklaret med en mouseover-funktion. Se boksen til højre.
- Til læsesvage elever er der mulighed for at få forklaret de svære ord ved hjælp af en lyd-ordbog.

river min tekst:

lære [interviews](#).

det af artiklen b... Når man interviewer en anden, så stiller man personen en række spørgsmål. Det kan være en journalist, der interviewer en person, som ved meget om et bestemt emne.

ng og sprogstil:

i [reportagen](#) og [øjenvidneberetningen](#). Jeg

Ordbogsværktøjet med de indtalte ordforklaringer finder du i den øverste bjælke.

Herunder ses et eksempel fra undergenren nyhedsartikel. Tryk på "ordforklaringer" helt ude til højre, for at komme til lyd-ordbogen.

På denne side kommer du til at arbejde med genren nyhedsartikel. Du skal lære om formålet med at skrive en nyhedsartikel og om strukturen i en nyhedsartikel. Du skal lære om det typisk sproglige ved en nyhedsartikel, så du selv kan skrive og opbygge en nyhedsartikel.

Sådan gør du: Start med at se filmen. Læs eller lyt til teksterne under "Kom godt i gang", inden du går i gang med opgaven længere nede på siden.

Journalistik: I denne genre skal du lære om det generelle ved artikler og journalistisk arbejde. Der er ekstratekster om dette i værktøjskassen til højre.

Lydordbogen for nyhedsartikel ser fx sådan ud:

Ordforklaringer

"Information: Når viden bliver givet til en anden i en bestemt sammenhæng. Man kan informere andre om noget."	
1. "Information: Når viden bliver givet til en anden i en bestemt sammenhæng. Man kan informere andre om noget."	0:07
2. "10. Aktuelle"	0:06
3. "Objektiv: Når man beskriver noget, som det er, uden at bringe sine egne holdninger, følelser eller værdier i spil. Det er det modsatte af subjektiv."	0:11
4. "Neutralt sprog: Når man beskriver tingene, som de er, uden at komme med sine egne holdninger, følelser eller værdier."	0:06
5. "Formidle: Når man giver information videre til nogle andre, så de kan forstå det. Hvis du taler med en person, som har oplevet et trafikuheld, så kan du formidle det videre t..."	0:11
6. "Oplyse: At give andre information, så de bliver klogere. De bliver oplyst."	0:06
7. "Spalte: De aflange blokke af tekst, som du kender fra aviser, kaldes for spalter. Det kan også være et særligt afsnit i en avis, et magasin, blad og så videre."	0:11
8. "16. Kolonner"	0:05

Særligt for genren eventyr

Under genren eventyr er der udviklet en ekstra række forudgående øvelser til eleverne. Øvelserne står i afsnittet – Kom godt i gang. Se nedenfor:

- + **Hvad må jeg forvente at finde i en eventyrgenre?**
- + **Hvilke modeller kan jeg bruge til at analysere eventyr?**
- + **Øvelse 1**
- + **Øvelse 2**
- + **Øvelse 3**

Baggrunde og figurer

→ Ekstra tekster

Øvelserne kan løses i forlængelse af hinanden eller hver for sig.

Der er flere øvelser end de ovenstående. Disse øvelser kræver adskiller sig ved, at læreren skal printe nogle ark til eleverne. Arkene ligger som pdf-filer i værktøjskassen. Se herunder:

KOM GODT I GANG

- + **Hvad er et eventyr?**
- + **Hvad er genre?**
- + **Hvad må jeg forvente at finde i en eventyrgenre?**

Værktøjskasse

- Labyrintøvelse kort
- Labyrintøvelse kort facitliste
- Labyrintøvelse lang
- Labyrintøvelse lang facitliste
- Typiske genretræk for eventyr
- Aktantmodellen brikspil

Baggrunde og figurer

Øvelserne i værktøjskassen

For rigtig at komme i dybden med eventyrgenren, og støtte eleverne bedst muligt, er der altså som nævnt blevet udviklet nogle ekstra øvelser særligt for denne genre.

- Labyrintøvelse.
- Aktantmodellen brikspil.
- Typiske genretræk for eventyr.

Labyrintøvelse

Hvis eleverne har brug for at øve sig på tillægsord, inden de skriver deres eget eventyr, kan de gå en tur igennem en kort eller en lang "labyrint".

I labyrintøvelserne skal eleven følge tillægsordene. De må gå op, ned, til højre eller til venstre. Start er ved "Der var engang..." og slut er ved "...og de levede lykkeligt til deres ende."

Der findes selvfølgelig facit til labyrintøvelserne på siden.

Herunder kan du se et eksempel på en "labyrint".

Kort labyrint

Der var engang en...

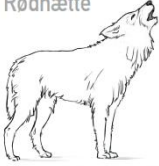

pelikan	fattig	by	dæmon	pupil
blyant	dum	frø	piano	bus
giraf	rig	sur	kold	saks
ananas	globus	pil	lang	god
banan	pæl	arm	gebis	ung
pistol	bi	glas	bikini	grim
sø	avis	varm	gammel	ny
skat	sut	sød	banjo	sko

...og de levede lykkeligt til deres dages ende.

Aktantmodellen brikspil

I aktantmodellen brikspil skal eleverne klippe de forskellige eventyrfigurer ud, og forsøge at placere dem i aktantmodellen. Øvelsen kræver selvfølgelig at brikspillet printes ud, men også at eleverne har viden om aktantmodellen. Arket til print ligger i menuen til højre sammen med de andre pdf'er.

Herunder kan du se nogle af eventyrfigurerne fra øvelsen.

Rødhætte		Rødhætte		Rødhætte		Rødhætte	
Skriv mål her	Rødhætte	Ulven	Jægeren	Rødhættes mor			

Typiske genretræk for eventyr

I øvelsen "Typiske genretræk for eventyr", skal eleven udfylde et ark med en række genretræk, de skal kunne lokalisere i et eventyr. Eventyret kan både være et, de har læst, men øvelsen kan også bruges i forbindelse med at eleven skal skrive sin følgetekst i eventyrskabelonen.

1

Typiske genretræk for eventyr

Find dette i dit eventyr:	Skriv dine svar her:
Titel på eventyr	
Hvordan starter dit eventyr? (Første sætning)	
Hvem er hovedperson?	
Hvem er de onde væsner?	

Det udvidede tekstbegreb

Særligt for genren eventyr er der til materiale udviklet nogle særlige baggrunde og figurer. Dette er tænkt til at støtte elever, der har lettere ved eller hellere vil lave en film end at skrive.

Eleverne kan altså kombinere baggrunde og figurer, når de skal lave deres egne eventyr. Når eleverne har valgt deres karakterer, fundet på deres eventyr mv., kan de til sidst filmes eventyret med en mobiltelefon og lave voice-over.

Hvad end eleverne arbejder med genren skriftligt eller visuelt, bør deres eventyr kunne understøttes af mindst en eller flere af de forskellige opgaver og øvelser fx arbejdet med aktant eller kontraktmodellen. På den måde understøttes bedømmelseskriterierne fra dansk jf. lærerplanen på G-D niveau. Skabelonen til eventyrgenren understøtter også dette.

Herunder kan du se, hvor baggrunde og figurer ligger på siden:

- [+ Hvad må jeg forvente at finde i en eventyrgenre?](#)
- [+ Hvilke modeller kan jeg bruge til at analysere eventyr?](#)
- [+ Øvelse 1](#)
- [+ Øvelse 2](#)

Baggrunde og figurer

Rigtig god fornøjelse med materialet